ГРАД СКОПЈЕ

ПРЕДЛАГАЧ:	**Градоначалник на Град Скопје**
ИЗГОТВУВАЧ:	**Сектор за меѓународна соработка и соработка и поддршка на здруженија на граѓани и фондации**
ПРЕТСТАВНИК:	**Раководител на Сектор за меѓународна соработка и соработка и поддршка на здруженија на граѓани и фондации**

ИНФОРМАЦИЈА

за соработката на Град Скопје со Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП)

Скопје, април 2026 година

И Н Ф О Р М А Ц И Ј А
за соработката на Град Скопје со Програмата
за развој на Обединетите нации (УНДП)

1. **Вовед**

Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП) како помошен орган на Обединетите нации, меѓународна организација основана од нејзините земји членки со седиште во Њујорк, на ниво на нашата држава работи на унапредување на одржливиот развој, искоренување на сиромаштијата, унапредување на животната средина, доброто владеење и владеењето на правото. Претставен преку својата канцеларија во Скопје, работи на подобрување на развојните активности преку тесна соработка како со државни органи и Владата на Република Северна Македонија, така и со Град Скопје и јавните служби основани од Град Скопје, а со цел унапредување на вештините и оперативните капацитети при спроведување на стратешките приоритети и програми на Град Скопје.

Од друга страна, Град Скопје како посебна единица на локалната самоуправа, работи на унапредување на своите развојни активности со примена на најдобрите светски практики во клучни надлежности како што се урбанистичкото планирање, заштитата на животната средина, меѓународната соработка, локалниот економски развој, комуналните услуги, културата, образованието, противпожарната заштита, локалните даноци и комуналните такси, дигитализацијата и друго. Покрај тоа, Град Скопје се стреми и кон заедничко развивање на проекти за аплицирање пред ЕУ фондовите и другите меѓународни донатори, како и обезбедување стручна и техничка поддршка за реализација на проектот „Скопје – Европска престолнина на културата 2028“ следејќи современи меѓународни стандарди.

УНДП е долгогодишен партнер на Град Скопје во бројни проекти од големо значење за развојот на градот. Последен таков заеднички реализиран проект е „Пост КОВИД: Општините како двигатели на одржливиот развој“, кој се однесува на олеснување на пристапот на граѓаните до општински услуги преку дигитализација на најбараните и најкористените услуги. Притоа, дел од предвидените средства од тој проект кои останаа неискористени, ќе се пренасочат во други проекти во рамки на сегашната соработка.

Со цел продолжување на партнерството, Град Скопје и УНДП склучија Меморандум за обезбедување на рамка за соработка, како и олеснување и зајакнување на соработката во областите од заеднички интерес.

2. **Проект „Интегрирани пилот активности за фискална, културна и еколошка реформа во Скопје“**

Соработката на Град Скопје и УНДП продолжува преку проектот „Интегрирани пилот активности за фискална, културна и еколошка реформа во Скопје“, кој ќе овозможи непосредна имплементација на три пилот-проекти, кои ќе генерираат практични резултати, истовремено градејќи основа за пошироки, долгорочни реформи во соодветните области. Овие активности не се замислени како изолирани активности, туку како структурирани почетни точки за системски промени во фискалното управување, културното позиционирање и управувањето со животната средина во Град Скопје и се однесуваат на:

- Репроценка на недвижниот имот во Општина Центар, пилот – проект кој ќе овозможи воспоставување на модерен, дигитален и целосно функционален систем за данок на имот, што подразбира поголема транспарентност, поефикасна наплата и посилна фискална стабилност на локално ниво, а за кој се планира во следни фази да се прошири и во другите општини во Скопје;
- Меѓународна конференција – „Проект Скопје 2026: Култура, урбани политики и одржливи европски градови“ што претставува стратешка платформа за започнување на процесот за Европска престолнина на културата 2028; и
- Студија за чист воздух – изработка на сеопфатен план за справување со загадувањето на воздухот, со кој ќе се креира основа врз база на докази, документ што ќе донесе јасни мерки, дефинирани одговорности, проценка на трошоци и конкретен патоказ за системско намалување на загадувањето, еден од најголемите предизвици со кои се соочува Скопје.

- **Репроценка на недвижниот имот**

Првата активност опфаќа репроценка на недвижниот имот во Општина Центар. Повторната проценка на вредноста на недвижниот имот во рамки на пошироката реформа на даночниот систем на Град Скопје, која се реализира преку пилот-проектот во Општина Центар, има за цел да обезбеди целосно опфаќање на сите недвижности и нивна повторна процена за цели на оданочување, како и да го поддржи развојот на нов даночен систем во рамки на даночната администрација на Град Скопје. Силните локални политики и услуги зависат од сигурни, транспарентни и локално управувани приходи. Модернизацијата на даночната администрација ќе ја подобри фискалната дисциплина, ќе ја зголеми наплатата на приходите, ќе ја зајакне довербата на граѓаните и ќе ја унапреди отчетноста. Како дигитален модел што може да се реплицира во другите општини во Град Скопје, како и на национално ниво, оваа

иницијатива ќе покаже како подоброто управување со јавните финансии може да поддржи стратешки инвестиции и да го подобри квалитетот на живот.

- **Меѓународна конференција „Проект Скопје 2026: Култура, урбани политики и одржливи европски градови“**

Втората активност се однесува на поддршка за организација на првата меѓународна конференција за проектот Скопје Европска престолнина на културата 2028. Меѓународната конференција ќе го позиционира Скопје во европските културни и политички мрежи, градејќи партнерства, кредибилитет и институционално усогласување неопходно за долгорочното наследство на процесот „Европска престолнина на културата“. Конференцијата има двојна функција: на надворешно ниво, таа ќе овозможи размена на најдобри практики, компаративни искуства и стратешки партнерства, зајакнувајќи ја улогата на Скопје како град на културата вклучен во современите процеси на урбана трансформација, а на внатрешно ниво ќе воспостави структурирана мрежа од локални и меѓународни експерти во областите на управување, култура, животна средина и урбан развој, создавајќи одржлива мрежа на знаење за поддршка на реформи засновани на докази и за насочување на долгорочниот урбан и културен развој на градот.

- **Студија за чист воздух**

Третата активност предвидува Студија за чист воздух преку изработка на план за чист воздух. Планот за чист воздух ќе обезбеди прва сеопфатна, оперативна и финансиски структурирана рамка за намалување на загадувањето, овозможувајќи имплементација по фази и мобилизација на идни инвестиции. Загадувањето на воздухот претставува еден од најсериозните урбани предизвици во Скопје, со значајни последици врз јавното здравје, економијата и општеството. Сеопфатен План за чист воздух, со јасно дефинирани мерки, утврдени институционални одговорности, реални процени на трошоците и јасен патоказ за имплементација може да ја трансформира еколошката амбиција во спроведлива јавна политика.

3. Очекувани резултати

<u>3.1. Репроценка на недвижниот имот</u>

Очекуван резултат од оваа активност е целосно спроведена повторна процена на недвижниот имот во пилот-подрачјето на Општина Центар, со што се воспоставува сеопфатен и валидиран модел, кој му овозможува на Град Скопје да воспостави целосно функционален систем за данок на имот, а спроведена во

согласност со Законот за даноци на имот, Законот за процена, Методологијата за утврдување на вредноста на недвижниот имот и сите применливи подзаконски акти ќе биде овозможена преку развој и имплементација на интегрирана веб-базирана платформа, која го поддржува и управува целиот животен циклус на процесите во рамки на локалната даночна администрација.

Модернизацијата на локалниот даночен систем претставува структурна реформа насочена кон зајакнување на управувањето со општинските приходи, подобрување на транспарентноста и проширување на даночната основа преку прецизно оданочување на имотот засновано на податоци.

Активноста предвидува развој и имплементација на интегрирана веб-базирана апликација што ќе го опфаќа целиот животен циклус на локалната даночна администрација. Системот ќе воспостави сеопфатен и единствен Регистар на недвижен имот (земјиште и објекти), обезбедувајќи целосно опфаќање на сите оданочиви недвижности на територијата на општината. Податоците ќе бидат усогласени и валидирани преку структурирана размена со Катастарот на недвижности и други релевантни институции, со што ќе се подобри точноста на податоците и ќе се отстранат евентуалните недоследности.

Апликацијата ќе ја применува законски пропишаната Методологија за утврдување на пазарната вредност на недвижниот имот, овозможувајќи автоматизирана, транспарентна и проверлива пресметка на вредноста на имотот и даночните обврски. Системот ќе поддржува:

• воспоставување на целосен Регистар на недвижен имот (земјиште и објекти)
• транспарентна процена на секоја поединечна недвижност;
• издавање на поединечни и групни даночни решенија;
• доделување на единствени референтни броеви за плаќање;
• следење и усогласување на уплатите;
• управување со спорни уплати;
• евидентирање на пренос на сопственоста со целосно историско следење;
• електронска достава на даночни решенија и можност за онлајн плаќање.

Системот ќе вклучува и финансиски картички за секој даночен обврзник, следење на заостанатите обврски во реално време, структурирани регистри и параметри, контрола на пристап заснована на улоги, евиденција на активности, како и аналитички контролни табли за следење на растот на даночната основа и ефикасноста на наплатата.

Во целина, оваа активност ќе придонесе за зајакнување на институционалните капацитети, зголемување на ефикасноста и отчетноста во даночната администрација, подобрување на стапката на наплата и унапредување на способноста на општината одржливо да ги финансира јавните услуги, истовремено создавајќи модел што може да се прошири и примени и во други општини.

3.2. Меѓународна конференција – „Проект Скопје 2026: Култура, урбани политики и одржливи европски градови“

Очекуван резултат од оваа активност е Скопје да биде позициониран како европски центар на културата и урбани иновации, со реализирана меѓународна конференција на високо ниво со која се овозможува стратешкото европско културно позиционирање на Скопје.

Меѓународната конференција претставува стратешка подготвителна пресвртница на патот кон Скопје – Европска престолнина на културата за 2028. Таа ќе претставува прва меѓународна презентација на високо ниво на визијата, идентитетот и програмската насока на градот во рамки на иницијативата „Европска престолнина на културата“ пред европските институции, партнерските градови, културните мрежи и стратешките засегнати страни.

Со оглед на тоа што „Европската престолнина на културата“ претставува официјален инструмент на политиките на Европската Унија, конференцијата ќе биде позиционирана во пошироката европска рамка за управување и следење на процесот за Европска престолнина на културата. Таа ќе функционира како структурирана платформа за политички дијалог, европска размена и градење долгорочни партнерства.

Конференцијата има двојна функција:

- формално претставување на визијата на Скопје за Европска престолнина на културата за 2028, стратешките столбови и меѓународните амбиции на градот;
- разгледување на можностите како урбаните политики водени од културата може да придонесат кон одржлив урбан развој, инклузивно управување и долгорочна институционална и просторна трансформација;
- создавање база на меѓународни и домашни експерти кои ќе ги поддржат овие трансформации.

Преку обраќање на клучни говорници, панел-дискусии и тематски сесии, конференцијата ќе ја разгледува културата како двигател на урбаната отпорност, социјалната инклузија, економските иновации, како и на зелената и дигиталната транзиција. Таа ќе промовира премин од програмски активности засновани на поединечни настани кон пристап ориентиран кон долгорочно наследство, со цел титулата Европска престолнина на културата да генерира трајни придобивки и по 2028 година.

Настанот ќе го позиционира Скопје како активен учесник во современите европски дебати за урбана трансформација водена од културата, истовремено поттикнувајќи партнерства усогласени со европските политички приоритети и инструменти за финансирање.

3.3. Студија за чист воздух

Очекуван резултат од оваа активност е управувањето со животната средина да биде засновано на докази што ќе доведе до подобрување на квалитетот на воздухот, како и изработен План за чист воздух со дефинирани мерки, институционални одговорности, проценки на трошоците и патоказ за имплементација.

Подготовката на сеопфатен план за справување со загадувањето на воздухот во Град Скопје ќе биде заснован на релевантни податоци и анализи. Планот ќе обезбеди оперативна рамка за насочено и мерливо намалување на загадувањето.

Студијата ќе вклучува:

- детална процена на сите главни загадувачи и извори на емисии;
- систематска евиденција на оџаци и емисиони точки во скопската котлина;
- евалуација на претходно спроведените мерки;
- идентификација на структурни недостатоци што бараат интервенција.

Компаративен преглед на меѓународните практики ќе послужи како основа за прилагодување на соодветни мерки на специфичните географски, климатски и социоекономски услови во Скопје. Врз основа на оваа анализа, Планот ќе дефинира конкретни мерки прилагодени на структурните и сезонските предизвици поврзани со загадувањето на воздухот во градот.

За секоја предложена мерка, Планот ќе утврди:

- институционална одговорност;
- проценети трошоци;
- потенцијални механизми за финансирање;
- очекувано влијание врз нивото на загадување;
- потребни законски или подзаконски измени;
- целни групи за имплементација.

По изработката на Планот ќе бидат подготвени детални акциски планови за мерките што се во надлежност на Град Скопје, вклучително и временска рамка за спроведување, финансиски импликации и анализа на ризици, со цел да се обезбеди оперативна подготвеност и фазна имплементација.

4. Управување и мониторинг

Проектот ќе се спроведува преку хибридна управувачка структура составена од внатрешен персонал на УНДП и посветен тим на надворешни консултанти. Ваквиот пристап има за цел да обезбеди агилен и флексибилен начин на спроведување на проектот, имајќи го предвид неговиот амбициозен опсег и ограничениот период на имплементација.

Реализацијата на активностите ќе се следи континуирано со цел да се осигура дека се постигнуваат целите, кои поставуваат основа за пошироки реформи. Напредокот ќе се следи преку редовни ажурирања на статусот за секоја активност, при што ќе се оценуваат остварените резултати во однос на очекуваните резултати. Повратните информации од засегнатите страни и техничките проверки ќе служат за потврдување на ефективноста на спроведените активности. По спроведувањето на проектот, ќе се подготви Извештај во кој ќе бидат сумирани постигнатите резултати, предизвиците и извлечените поуки, за што ќе биде известен и Советот на Град Скопје.

За успешна реализација на соработката, Град Скопје има обезбедено средства во Буџетот на Град Скопје за 2026 година.

Согласно наведеното, предлагаме Советот на Град Скопје да го донесе следниот

З А К Л У Ч О К

Се усвојува Информацијата за соработката на Град Скопје со Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП).

Се овластува Градоначалникот на Град Скопје да ги преземе сите потребни активности за успешно спроведување на соработката со УНДП.